جذب ۴/۳ میلیارد دلار سرمایه مستقیم خارجی در دولت شهید رئیسی

میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ایران در سه سال دولت سیزدهم ۴ میلیارد و ۳۴۷ میلیون دلار بوده است. کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (آنکتاد) در جدیدترین گزارش خود از سلسله گزارش‌های سرمایه‌گذاری جهان اعلام کرد: ایران در سال ۲۰۲۳ توانسته یک میلیارد و ۴۲۲ میلیون دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جذب کند. ایران در سال ۲۰۲۲ نیز بالغ بر یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار و در سال ۲۰۲۱، یک میلیارد و ۴۲۵ میلیون دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی جذب کرده بود. بدین ترتیب میزان کل جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ایران در سه سال دوره دولت سیزدهم، ۴ میلیارد و ۳۴۷ میلیون دلار بوده است. براساس این گزارش، از سال ۲۰۱۸ تا سال ۲۰۲۰ جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ایران، روندی نزولی را طی می‌کرد اما در دولت سیزدهم، طی سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ این روند معکوس شده و شاهد رشد دوباره سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشور بودیم، البته میزان جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال قبل از آن کاهش ۳ درصدی داشته است. ایران در سال ۲۰۲۳ همچنین ۸۷ میلیون دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشورهای دیگر داشته است، این رقم برای سال پیش از آن ۱۰۰ میلیون دلار اعلام شده بود. میزان کل سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ایران در کشورهای دیگر در سه سال دولت سیزدهم ۲۶۹ میلیون دلار اعلام شده است.

خودروی نامزدها در جاده مخصوص

به‌دلیل مشکلات زیادی که در حوزه خودرو وجود دارد، بهبود این صنعت پای ثابت وعده‌های نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری شده است

صنعت خودرو به‌عنوان یک صنعت راهبردی در کشور شناخته می‌شود اما در طول سال‌های گذشته به‌دلیل تعرفه بالای واردات و همچنین ممنوعیت واردات در برخی ادوار، این صنعت به یک بخش انحصاری تبدیل شده است. در یک بخش انحصاری هم نمی‌توان انتظار توسعه و بهبود کیفیت را داشت، از این‌رو نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری وعده خروج از انحصار و همچنین واردات گسترده خودرو را می‌دهند. نکته قابل توجه اینجاست که براساس قانون، اکنون ممنوعیتی برای واردات خودرو وجود ندارد اما به‌دلیل شرایط تحریم و نقل و انتقال پول، خرید به‌صورت مستقیم از شرکت‌ها امکان‌پذیر نیست. همچنین شرکت‌هایی که اکنون خودرو به ایران صادر می‌کنند، اغلب چینی هستند و نامزدها وعده تنوع در خودروهای وارداتی را نیز داده‌اند.

صنعت خودرو به‌دلیل دارا بودن زنجیره تولید در پایین‌دست، صنعتی مهم و راهبری برای کشور به حساب می‌آید که به‌عنوان یک صنعت بالادستی، نقش بسزایی در توسعه صنعتی کشورها ایفا کرده است. در واقع صنعت خودرو به‌عنوان یک صنعت راهبردی، نقش بسزایی در توسعه صنعت کشور دارد؛ مواردی همچون قیمت‌گذاری، تاکید بر خروج از قیمت‌گذاری دستوری، نحوه عرضه، واردات و... ازجمله موضوعاتی است که تاکنون نامزدهای انتخاباتی در حوزه صنعت خودرو به آنها اشاره کرده‌اند. با نزدیک شدن به چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری که جمعه همین هفته (هشتم تیرماه) برگزار می‌شود، هریک از نامزدها از راه‌های مختلف همچون حضور در برنامه‌های مختلف تلویزیونی، میزگردهای تخصصی، گفت‌وگوهای رادیویی، استفاده از صفحات مجازی و... به بیان دیدگاه‌های خود در موضوعات مختلف اقتصادی می‌پردازند.

واردات در کنار رشد کیفیت

محمد باقر قالیباف، کاندیدایی است که با توجه به حوزه صنعت خودرو و اشاره مستقیم، کلید واژه «گرانی‌ها و بازار نابسامان خودرو» را در وعده انتخاباتی خود گنجانده و پا به میدان انتخاباتی گذاشته است. وی بر اجرای کامل قانون واردات خودرو در دولت خود تاکید دارد و معتقد است که خودروی داخلی بایستی بتواند با خودروی خارجی رقابت کند. او در میزگرد انتخاباتی ضمن انتقاد از دولتی اداره شدن خودروسازان به‌رغم سهم پایین آن، اعلام کرد: سهم دولت در ایران‌خودرو و سایپا به ترتیب ۷ و ۱۷ درصد است اما به‌صورت غیرقانونی برای هیات‌مدیره تصمیم‌گیری کرده، مدیرعامل تعیین می‌کند و قیمت خودرو را به‌صورت دستوری درنظر می‌گیرد. همه این موارد، عاملی بر افزایش بدهی شرکت‌های خودروساز است و در نهایت نیز همین خودروها به‌دست خریداران می‌رسد که در مقایسه با کشورهای همسایه، حدود سه تا چهار برابر گران‌تر است؛ چرا باید بی‌عرضگی دولت را از جیب مردم پرداخت کرد؟

محمدباقر قالیباف به صنعت خودرو اشاره کرد و گفت: از قزوین که به تهران می‌روید، به کارخانه خودروسازی که می‌رسید، خودروهایی در این کارخانه تولید می‌شود که همه را ناراضی کرده است، کیفیت در حداقل ممکن قرار دارد، یعنی ما خودروی گران، بی‌کیفیت و با سوخت بالا بخریم و هیچ اعتراضی نکنیم.

وی با بیان این‌که باید صنعت خودرو را متحول ساخت، ادامه داد: تولید در رقابت است. مگر می‌شود کشوری در صنعت موشکی و هوافضا حرف اول خاورمیانه را بزند اما به خاطر نداشتن پمپ کولر یک خودرو، تولید را متوقف کند، یا این نکته که هوافضای سپاه امروز به صنایع فناوری پیشرفته دسترسی دارد.

تولید خودرو در همکاری با سایر کشورها

امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی نیز که با «رفع فقر مطلق و رشد اقتصادی ۶ تا ۸ درصدی»، پا به میدان انتخاباتی گذاشته است، در مورد صنعت خودرو معتقد است که طی سال‌های اخیر رواج قرعه‌کشی و لاتاری خودرو، اخلاق در جامعه را نابود کرده است؛ چراکه براساس «شانس» یک‌شبه فردی را ثروتمند می‌کند که این عدم شفافیت، بی‌اخلاقی در حق مردم است. این موضوع قرعه‌کشی خودرو که البته بالغ بر یک‌سال است که (جز برای خودروهای وارداتی) دیگر انجام نمی‌شود، شاید می‌توان گفت جدی‌ترین انتقاد وی به وضعیت صنعت خودروی کشور بوده که طی این مدت اعلام کرده و نشان از مخالفت وی با این شیوه عرضه خودرو داشته است. در مقابل اما این کاندیدای انتخابات ۱۴۰۳ در گفت‌وگویی دیگر، موافقت خود با واردات خودرو را اعلام و تاکید کرده است: اگر اجازه بدهیم واردات خودرو به‌راحتی انجام شود و نوسانات نرخ ارز نیز روی قیمت خودرو اثری نداشته باشد؛ پس از مدتی، اثر تورمی (ناشی از انتظارات تورمی عموم مردم)، کاهش پیدا می‌کند. قاضی‌زاده‌هاشمی همچنین معتقد است که حتما لازم نیست خودرو را خودمان تولید کنیم؛ بلکه می‌توان در مشارکت با دیگر کشورها، این موضوع را انجام داد؛ در این‌صورت رشد اقتصادی منطقه نیز افزایش پیدا خواهد کرد.

سند بالادستی خودرو تنظیم شده است

سعید جلیلی، دیگر نامزد انتخاباتی که بر «استمرار خدمت، صداقت و کارآمدی دولت» تاکید دارد، معتقد است که صنعت خودرو با گردش مالی بالا، اشتغال زیادی دارد اما برنامه دقیق و مشخص و در حقیقت سندی جامع و راهبردی اساسی ندارد و هیچ نهاد بالادستی که بر تمام بخش‌های صنعت نظارت داشته باشد، نیست و از این روی، بخش‌های مختلف صنعت خودرو متناسب با منافع خود، امور را پیگیری می‌کنند؛ بر همین اساس وی اعلام کرد که برای صنعت خودرو در دولت خود، سند بالادستی تدوین و برای رئوس آن نیز برنامه‌ریزی کرده است.

جلیلی نسبت به مونتاژکار بودن صنعت خودروی کشور نیز گلایه دارد و معتقد است که صنعت خودروی ما به‌جای آن‌که مولد و مستقل باشد، یک صنعت مونتاژکار است.

اول انحصار باید از بین برود

مسعود پزشکیان در برنامه‌های خود برای دولت چهاردهم، رشد اقتصادی را در سرمایه‌گذاری می‌بیند و معتقد است که بدون سرمایه‌گذاری، نه اشتغال ایجاد می‌شود و نه تولید افزایش پیدا می‌کند؛ ضمن این‌که در این سرمایه‌گذاری، یک دید وسیع هم لازمه کار است و به هر میزان که دید ما وسیع‌تر باشد، طبیعتا رشد تولید، افزایش بیشتری را تجربه می‌کند. در صنعت خودرو نیز در وهله اول باید انحصار در صنعت خودرو را از بین ببریم.

وی که مخالف قیمت‌گذاری دستوری هر کالا و از جمله خودروست، این‌گونه می‌پندارد که «اقتصاد دستوری»، سرمایه‌گذار را از سرمایه‌گذاری و تولیدکننده را از تولید، منصرف می‌کند.

انتقاد او به صنعت فعلی خودروی کشور فقط محدود به قیمت‌گذاری نیست، بلکه به واردات خودرو هم اعتقاد ندارد و به‌صراحت تاکید داشته که «نباید برای واردات خودرو یک دلار هم هزینه کرد؛ بنابراین باید تمام تلاش‌ها در راستای فعالیت شرکت‌ها، صنایع و کارخانه‌های تولیدی باشد و با قدرت به‌گونه‌ای عمل کنیم که بدانند تحریم‌ها بر فعالیت ما تاثیری نداشته و ما را زمین‌گیر نکرده است.»

تغییر مسیر صنعت خودرو

علیرضا زاکانی نیز بر شکست انحصار در صنعت خودرو تاکید دارد و معتقد است که صنعت خودرو دارای عقب‌افتادگی مفرط است؛ بنابراین نیاز به تحول مدیریتی جدی داشته که پیش‌زمینه آن، شکست انحصار در این صنعت خواهد بود. شکستن انحصار تولید خودرو، امکانی را فراهم می‌کند که رقابتی صحیح در عرضه صورت گیرد و شرایط به سمتی برود که توانمندی‌های کشور در خودروسازی نمایان شود.

وی که وضعیت صنعت خودروی کشور را «خراب» توصیف می‌کند، یادآور شد که صنعت خودروی ایران همزمان با شرکت‌های خودروسازی در کره‌جنوبی، آغاز به کار کرد اما کره دنیا را فتح کرده و همچنان ما در پراید مانده‌ایم! بایستی صحنه رقابت را با شکستن انحصار و ورود فناوری‌ها به این عرصه، در مسیری قرار دهیم که ایران را تبدیل به مجموعه تولیدکننده خودرو کرده و به صادرات و رقابت با دنیا فکر کنیم؛ بنابراین راحت می‌توان خودروسازی را از این وضعیت نجات داد.

ارتقای کیفیت خودروهای داخلی

مصطفی پورمحمدی، هم وعده داده کیفیت خودروهای داخلی بالا می‌رود و واردات نیز افزایش زیادی خواهد داشت. وی ضمن این‌که گفته در دولتش نیز تمام تلاش خود را معطوف به همین مسأله اعتمادسازی خواهد کرد، اعلام می‌کند که در منزل، بحث‌های اقتصادی می‌کنند اما وی چندان درگیر ریز موضوعات نیست ولی کلان اقتصاد را پیگیری می‌کند.

انرژی

آب شرب مشترکان بدمصرف قطع می‌شود

مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور با بیان این‌که آب شرب و بهداشت مردم بدون نگرانی برای تابستان تامین می‌شود، گفت: آب مشترکان بدمصرف با اطلاع قبلی به طور موقت قطع می‌شود.

هاشم امینی دیروز در جمع خبرنگاران درباره برخورد با مشترکان پرمصرف و بدمصرف، اظهار کرد: مشترکان بدمصرف اگر به اخطارها توجه نکنند، آب آنها از ساعت ۹ صبح تا ۳ عصر قطع خواهد شد. سال گذشته این امر اجرا می‌شد و امسال هم با جدیت در پیک مصرف انجام خواهد شد.

مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور خاطرنشان کرد: اقدام‌های صورت‌گرفته برای مدیریت مصرف، سبب شد رشد مصرف که پیش از این ۳ درصد بود به کمتر از ۱/۸ درصد برسد.

امینی تعداد مشترکان آب را حدود ۲۴ میلیون نفر اعلام کرد و گفت: این تعداد حدود ۳۴ میلیون انشعاب آب دارند. وی تعداد مشترکانی که تا میزان الگو، آب مصرف می‌کنند را ۵۵ درصد اعلام و بیان کرد: این تعداد ۳۹ درصد مصرف آب را دارند.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب کشور ادامه داد: ۳۵ درصد مشترکان از الگو تا دو برابر الگو، مصرف دارند و ۶ درصد مشترکان بیش از دو برابر الگو مصرف می‌کنند که ۱۶ درصد مصرف را به خود اختصاص داده‌اند. البته از سال گذشته ساختار تعرفه‌ها تغییر کرد تا مشترکان پرمصرف و بدمصرف به سمت مصرف الگو حرکت کنند.

وی گفت: قبض صفر فعلا نداریم اما مشترکان اگر رعایت کنند و مصرف خود را به زیر الگو برسانند، می‌توانند از قبض صفر برخوردار شده یا حتی بستانکار شرکت‌های آب و فاضلاب شوند. مدیرعامل آبفای کشور افزود: الگوی مصرف آب ۱۵ متر مکعب است و ۳۶۰ تومان به ازای هر مترمکعب مصرف آب از مشترکان دریافت می‌شود.

امینی ادامه داد: مشترک با مصرف الگوحدود ۵۵۰۰ تومان آب‌بها دارد که ۱۰۰۰ تومان آبونمان به آن اضافه می‌شود. مشترکان اگر الگوی مصرف را رعایت کنند به ازای هر متر مکعب مدیریت مصرف ۹۰۰ تومان پاداش دریافت خواهند کرد.

مدیرعامل آبفای کشور افزود: باتوجه به شرایط اقلیمی کشور، می‌طلبد که همه آحاد جامعه به موضوع آب توجه ویژه داشته باشند و دستگاه‌های اجرایی هم در راستای حفظ منابع آب و مدیریت این مایه حیات، حرکت کنند.

امینی خاطرنشان کرد: میزان بارش در جهان ۸۰۰ تا ۸۵۰ میلی‌متر و در آسیا این رقم ۶۰۰ تا ۶۵۰ میلی‌متر است.

این میزان در کشور ما ۲۰۰ تا ۲۵۰ میلی‌متر است؛ بنابراین میزان آب تجدیدپذیر کشور ما نسبت به متوسط جهان، کمتر است اما میزان استفاده از آب تجدیدپذیر ما از جهان بیشتر است.

وی میزان مصرف آب در بخش کشاورزی را ۹۲ درصد و در بخش شرب ۶ درصد اعلام کرد و گفت: بقیه آب کشور در سایر بخش‌ها به مصرف می‌رسد.

جهاد آبرسانی

وی در باره طرح جهاد آبرسانی گفت: ۸۲ درصد در بخش روستایی دسترسی به آب شرب داشتیم و برنامه‌ریزی شد با آبرسانی به ۱۰ هزار روستا در کشور به ۹۰ درصد برسد. از ۱۰ هزار روستا، تعداد ۵۷۰۰ روستا دارای آب شرب و بهداشت پایدار شده‌اند و اکنون شاخص به ۸۷ درصد رسیده است. با برنامه‌ریزی صورت‌گرفته تا انتهای ۱۴۰۳، آبرسانی سایر روستاها انجام می‌شود. در ابتدای سال آبی ۵۰۰ شهر تنش آبی داشتند اما اکنون در ۲۸۹ شهر ناترازی داریم. سخنگوی آب و فاضلاب کشور گفت: برنامه‌های چندلایه برای تامین آب آنها انجام شده و مشکلی برای تامین آب مناطق مختلف کشور نداریم.

امینی استفاده از پساب و آب نامتعارف در صنعت و کشاورزی غیرمثمر را از برنامه‌های وزارت نیرو دانست و افزود: سابق بر این هم از ظرفیت پساب در صنعت استفاده می‌کردیم اما از سال ۱۴۰۲ این موضوع در قانون تکلیف شد و صنایع مکلف هستند از آب متعارف استفاده نکنند و از پساب‌های فاضلاب استفاده کنند.

وی ادامه داد: بخشی از صنایع مهم کشور مانند فولاد مبارکه، ذوب‌آهن و اخیرا بخشی از صنایع در استان‌های خراسان‌رضوی، خراسان‌جنوبی و کرمان به سمت و سویی آمده که قراردادهایی را منعقد کرده‌اند و تصفیه‌خانه احداث می‌کنند تا برای مصارف خود استفاده کنند. مدیرعامل آبفای کشور خاطرنشان کرد: در استان‌هایی که پساب فاضلاب وجود دارد اما صنایعی وجود ندارد، از بورس انرژی بهره گرفته شد، حدود دو ماه گذشته پساب شرکت آب و فاضلاب استان تهران در بورس انرژی عرضه شد که در بازه زمانی کوتاه به فروش رفت و کارگزارانی این پساب را خریدند.

امینی گفت: این موضوع ادامه خواهد داشت و در استان‌هایی که ظرفیت پساب دارند اما صنایعی ندارند از ظرفیت بورس انرژی استفاده خواهد شد.

جام جم
اقتصاد ۳
ECONOMY
دوشنبه ۴ تیر ۱۴۰۳ شماره ۶۷۹۶

یادداشت

مصطفی متدین | تحلیلگر حوزه صنعت و پتروشیمی

اهمیت بهره‌وری در مدیریت صنایع پتروشیمی

بهره‌وری از منابع موجود، بیشتر از آن‌که یک ظرفیت باشد یک مهارت مدیریتی مهم محسوب می‌شود. توان افزایش بهره‌وری یک مجموعه، از مهم‌ترین مهارت‌هایی است که مدیران باید از آن بهره‌مند بوده و هدف‌گذاری‌های کلان، میان‌مدت و کوتاه‌مدت عملیاتی خود را روی تحقق آن متمرکز کنند. بهره‌وری از منابع و امکانات موجود، در گرو شناخت ماهیت و عملکرد آنها و متعاقبا به‌کارگیری این داشته‌ها در یک مدار نتیجه‌محور و صحیح است. اساسا تشکیل تیمی با بازخورد بالای کاری، یکی از دشوارترین مسئولیت‌های یک مدیر است. بی‌دلیل نیست که دو مجموعه صنعتی و اقتصادی با امکانات و ظرفیت‌های مشابه، یک خروجی واحد کاری ندارند.

در عرصه مدیریت صنایع پتروشیمی، ما بهره‌وری را «ضرورت» نه بلکه «مزیت» می‌دانیم. به‌عبارت بهتر، مدیران این صنعت باید برای ارتقای توان بهره‌وری خود، ظرفیت‌های موجود را بازتعریف (یا بازیابی) و ظرفیت‌های جدید را نیز به استخدام خود درآورند. در راستای ارتقای بهره‌وری در مدیریت صنایع بالادستی و پایین‌دستی، اهداف باید قابل سنجش و اندازه‌گیری باشد. متعاقبا افراد تیم‌های اجرایی نیز باید به‌صورت دقیق نسبت به فرآیند ارتقای بهره‌وری در تولید و استخراج محصولات و گردش صنعتی و تجاری آنها آگاه باشند. در اینجا «نقشه راه» موضوعیت و اصالت دارد. محاسبه و عملیاتی‌سازی نقاط عطف و آشکارساز پیشرفت یک پروژه صنعتی، بدون تعریف یک نقشه راه دقیق امکان‌پذیر نیست. در این نقشه راه، فرصت‌ها، چالش‌ها و توانایی‌ها جایابی و در ارتباط مستقیم با یکدیگر تعریف می‌شوند. این رویکرد مدون و سیستماتیک، موفقیت صنایع پتروشیمی کشور را در ابعاد گوناگون تضمین کرده و «ساختار» و متعلقات آن را در خدمت «بهره‌وری» قرار خواهد داد.

نبض اقتصاد

کاهش نرخ تورم در خرداد ۱۴۰۳

نرخ تورم سالانه در خرداد امسال برای خانوار به ۳۶/۱ درصد رسیده که نسبت به ماه قبل، ۰/۹ واحد درصد کاهش یافته است.

در خردادماه ۱۴۰۳ شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای کشور به عدد ۲۴۹/۷ رسیده که نسبت به ماه قبل، ۲/۸ درصد افزایش، نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۳۱/۹ درصد افزایش و در ۱۲ ماهه منتهی به ماه جاری نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۳۶/۱ درصد افزایش داشته است.

منظور از تورم نقطه‌به‌نقطه، درصد تغییر عدد شاخص قیمت نسبت به ماه مشابه سال قبل است. در خردادماه ۱۴۰۳ تورم نقطه‌به‌نقطه خانوارهای کشور، ۳۱/۹ درصد بوده است؛ یعنی خانوارهای کشور به‌طور میانگین، ۳۱/۹ درصد بیشتر از خردادماه ۱۴۰۲ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند.

تورم نقطه‌به‌نقطه خردادماه ۱۴۰۳ در مقایسه با ماه قبل، ۰/۹ واحد درصد افزایش داشته است.

منظور از تورم ماهانه، درصد تغییر عدد شاخص قیمت، نسبت به ماه قبل است. در خردادماه ۱۴۰۳ تورم ماهانه خانوارهای کشور برابر ۲/۸ درصد بوده است. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات»، ۴/۲ درصد و برای گروه عمده «کالاهای غیرخوراکی و خدمات»، ۲/۱ درصد بوده است.

نرخ تورم سالانه خانوارهای کشور

منظور از نرخ تورم سالانه، درصد تغییر میانگین اعداد شاخص قیمت در یک سال منتهی به ماه جاری، نسبت به دوره مشابه قبل از آن است. در خردادماه ۱۴۰۳ نرخ تورم سالانه برای خانوارهای کشور به ۳۶/۱ درصد رسیده که نسبت به همین مدت در ماه قبل، ۰/۹ واحد درصد کاهش یافته است.

نرخ تورم سالانه کشور در خردادماه ۱۴۰۳ برابر ۳۶/۱ درصد است که دامنه تغییرات آن برای دهک‌های مختلف هزینه‌ای از ۳۲/۰ درصد برای دهک اول، تا ۳۷/۲ درصد برای دهک دهم است. بر این اساس فاصله تورمی دهک‌ها در این ماه به ۵/۲ واحد درصد رسید که نسبت به ماه قبل (۵/۶ واحد درصد) ۰/۴ واحد درصد کاهش داشته است.